

Fimmtudaginn 17. desember 1992.

Nr. 442/1992. **Autohaus Feldstrasse**

gegn

Magnúsi Jóhanni Óskarssyni.

Kærumál. Varnarþing. Erlendur dómur. Frávísunardómur úr gildi felldur.

Dómur Hæstaréttar.

Mál þetta dæma hæstaréttardómararnir Hrafn Bragason, Haraldur Henrysson og Pétur Kr. Hafstein.

Sóknaraðili skaut máli þessu til Hæstaréttar samkvæmt heimild í j-lið 1. mgr. 143. gr. laga nr. 91/1991 um meðferð einkamála með kæru 27. nóvember 1992, sem barst Hæstarétti 14. desember sl. Krefst hann þess, að hinn kærði úrskurður verði úr gildi felldur og málinu vísað heim í hérað til löglegrar meðferðar og efnisdóms. Þá krefst hann málskostnaðar í héraði og fyrir Hæstarétti.

Varnaraðili krefst staðfestingar hins kærða úrskurðar að öðru leyti en því, er varðar málskostnað. Krefst hann málskostnaðar í héraði og kærumálskostnaðar að viðbættum virðisaukaskatti.

Í máli þessu liggur fyrir dómur þýsks dómstóls, sem samkvæmt óvefengdum varnarþingssamningi aðilanna hafði lögsögu yfir ágreiningsefni þeirra. Skilja verður málshöfðun sóknaraðila svo, að hún miði einungis að því að afla fyrrgreindum dómi aðfararhæfis hér á landi, þar sem tilraunir hans til að fá dómskuldina greidda hafi engan árangur borið. Þar sem varnarþingssamningi aðilanna hefur samkvæmt framansögðu verið fullnægt, verður að fallast á það með sóknaraðila, að sú niðurstaða væri óeðlileg, sem meinaði honum að fá úrlausn héraðsdómstóla um kröfu þá, sem hann hefur uppi í málinu. Verður hinn kærði frávísunarúrskurður því felldur úr gildi og lagt fyrir héraðsdómara að taka málið til efnislegrar meðferðar.

Rétt þykir að dæma varnaraðila til að greiða sóknaraðila kærumálskostnað, eins og í dómsorði greinir.

D ó m s o r ð:

Hinn kærði úrskurður er úr gildi felldur, og er lagt fyrir héraðsdómara að taka málið til efnislegrar meðferðar.

Varnaraðili, Magnús Jóhann Óskarsson, greiði sóknaraðila, Autohaus Feldstrasse, 30.000 krónur í kærumálskostnað.

Úrskurður héraðsdóms Reykjavíkur 25. nóvember 1992.

I.

Mál þetta, sem tekið var til úrskurðar um fram komna frávisunarkröfu stefnda 19. nóvember sl., er höfðað af Autohaus Feldstrasse, Feldstrasse 59, 2000 Hamborg 6, Þýskalandi, fyrir bæjarþingi Reykjavíkur með stefnu, birtri 6. nóvember 1991, á hendur Magnúsi Jóhanni Óskarssyni, kt. 280941-2129, Brautarási 12, Reykjavík.

Dómkröfur stefnanda eru þær, að stefndi verði dæmdur til að greiða stefnanda DEM 4.837,50 ásamt 7% ársvöxtum frá 10.10. 1989 til greiðsludags auk málskostnaðar hér fyrir dómi að skaðlausu að mati réttarins, og beri málskostnaðarfjárhæðin dráttarvexti skv. III. kafla l. nr. 25/1987 frá 15. degi eftir dómsuppsögu til greiðsludags, sem leggist við höfuðstól málskostnaðar á 12 mánaða fresti, í fyrsta sinn 12 mánuðum eftir upphafsdag vaxta.

Dómkröfur stefnda eru þær aðallega, að málinu verði vísað frá dómi, til vara, að stefndi verði sýknaður af öllum kröfum stefnanda, en til þrautavara, að dómkröfur stefnanda verði lækkaðar þannig, að með þeim verði aðeins bætt það tjón, sem stefnandi sannanlega hefur orðið fyrir.

Í öllum tilvikum er gerð krafa um málskostnað skv. gjaldskrá LMFÍ ásamt virðisaukaskatti, og beri málskostnaðarfjárhæðin dráttarvexti skv. III. kafla l. nr. 25/1987 frá 15. degi eftir dómsuppsögu til greiðsludags.

— — —

Málsástæður stefnda.

Aðalkrafa stefnda er um frávisun, og er sá þáttur málsins hér til úrlausnar. Verður því einungis fjallað um þær málsástæður stefnda, sem að þeim þætti snúa.

Stefndi reisir frávisunarkröfu sína á 1. mgr. l. nr. 85/1936. Aðilar hafi samið um varnarþing í Hamborg. Á grundvelli varnarþingssamningsins hafi dómur um sömu kröfur milli sömu aðila þegar gengið í Amtsgericht Hamburg í Þýskalandi. Sé frávisun málsins eðlilegur og rökréttur kostur. Stefnandi máls þessa hafi verið í yfirburðaaðstöðu við samningsgerðina við stefnda. Hafi sú aðstaða falist í því annars vegar, að stefnandi, sem hafi bílaviðskipti að atvinnu sinni, hafi samið eða látið semja fyrir sig hið staðlaða eyðublað, sem notað hafi verið í viðskiptunum, auk þess sem hann einn hafi kunnað tungumál það, sem samningurinn var gerður á. Eðlilegt sé, að stefnandi beri af því hallann að hafa samið um varnarþing í Ham-

borg og girt þannig fyrir það að fá málið dæmt fyrir íslenskum dómstólum. Stefnanda hafi verið í lófa lagið að gæta þess að takmarka ekki svo möguleika sína, hvað varnarþing varði, með því að nota annars konar staðlað samningseyðublað, er hann hafi gert samninga við útlenda menn frá ríkjum, sem ekki viðurkenni dóma þýskra dómstóla.

Sjónarmið stefnanda varðandi frávísunarkröfu.

Stefnandi mótmælir kröfu stefnda um frávísun og telur nauðsynlegt að fá aðfararhæfan dóm fyrir kröfunum. Þá gerir stefnandi kröfu um, að málskostnaður verði ákvarðaður sérstaklega fyrir þennan þátt málsins, hvernig sem niðurstaðan verði. Stefnandi kveðst í raun ekki vera að krefjast nýs dóms, heldur eingöngu dóms, sem verði samhljóða hinum þýska dómi. Sé málið því í raun ekki rekið öðru sinni, heldur einungis verið að krefjast viðurkenningar á aðfararhæfi hins þýska dóms í formi íslensks dóms.

III.

Niðurstaða.

Dómskjal nr. 3 hefur samkvæmt texta skjalsins að geyma skuldbindandi pöntun stefnda, undirritaða af honum, á bifreið hjá fyrirtæki stefnanda. Ekki er ágreiningur um það með aðilum, að skjal þetta hafi að geyma þá skilmála, sem aðilar sömdu um, að skyldu gilda í viðskiptum þeirra. Á bakhlíð skjalsins eru í tíu köflum almennir viðskiptaskilmálar.

Í X. kafla er sérstakt ákvæði um varnarþing, sem hljóðar svo í þýðingu löggilts skjalapýðanda, sbr. dskj. nr. 18:

„X. Efndastaður og varnarþing.

1. Efndastaður er aðsetur seljanda.

2. Fyrir allar núverandi og síðari kröfur, sem kunna að rísa úr viðskiptasambandi við viðskiptaaðila, þar með taldar víxla- og tékkakröfur, er varnarþing eingöngu aðsetur seljanda.

3. Sama varnarþing gildir, ef kaupandi er ekki með almennt varnarþing innan lands, flytur eftir gerð samnings heimilisfang sitt eða venjulegan dvalarstað úr landi eða ef ekki er vitað um heimilisfang hans eða venjulegan dvalarstað á þeim tíma, sem kæra er borin fram.“

Í þýðingunni er talað um „kæru“, sem er bein þýðing á þýska orðinu „Klage“, en hin þýska „Klage“ svarar til stefnu á Íslandi.

Með ákvæði þessu semja aðilar sig undan öðrum mögulegum varnarþingum í deilumálum, sem kunna að rísa af viðskiptunum. Í samræmi við það höfðaði stefnandi mál á hendur stefnda fyrir Amtsgericht í Hamborg. Er á bls. 4 í stefnunni á dskj nr. 8 sérstaklega vísað til varnarþingssamnings aðila í X. kafla samningsins. Útivistardómur var því næst kveðinn upp í samræmi við kröfur stefnanda, sbr. dskj. nr. 9.

Samningur aðila um varnarþing er ekki aðeins skuldbindandi fyrir stefnda, sem verður með honum að hlíta því, að mál vegna viðskiptanna verði einungis rekið fyrir dómi í Hamborg, heldur er stefnandi einnig bundinn af þessu ákvæði, en samkvæmt orðanna hljóðan er ákvæðið ekki undanþægt. Með því að krafa sú, sem rekin er hér fyrir dómi, er sprottin af framangreindum samningi aðila, ber að vísa máli þessu frá dómi að kröfu stefnda. Málskostnaður ákveðst 50.000 kr. Við ákvörðun málskostnaðar er ekki tekið tillit til virðisaukaskatts, en stefndi hefur ekki gert grein fyrir virðisaukaskattsskyldu sinni.

Sigríður Ólafsdóttir héraðsdómari kvað upp úrskurðinn.

Ú r s k u r ð a r o r ð:

Máli þessu er vísað frá dómi.

Stefnandi, Autohaus Feldstrasse, Feldstrasse 59, 2000 Hamborg 6, Þýskalandi, greiði stefnda, Magnúsi Jóhanni Óskarssyni, Brautarási 12, Reykjavík, 50.000 kr. í málskostnað ásamt dráttarvöxtum skv. III. kafla l. nr. 25/1987 frá 15. degi eftir uppkvaðningu úrskurðarins til greiðsludags.